

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Žilinského samosprávneho kraja so sídlom v Žiline**, Komenského 48, IČO: 37 808 427, zastúpeného JUDr. P. Machajom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského, 47 proti žalovaným
1/ **Mgr. D. H.**, bývajúcemu v O.O.,
2/ **Mgr. H. M.**, bývajúcej v O.O.,
3/ **Mgr. P. H.**, bývajúcemu v O.O., zastúpeným JUDr. Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1718, **o vypratanie nehnuteľností**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín, pod sp.zn. 7 C 123/2010, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ a 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 14. februára 2013, sp.zn. 9 Co 414/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaní 1/ až 3/ sú povinní zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 81,45 € na účet JUDr. P. Machaja, advokáta v Dolnom Kubíne, Radlinského 47, do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom zo 4. júna 2012, č.k. 7 C 123/2010- 123 určil, že žalovaní Mgr. D. H.H. a jeho manželka Mgr. H. M. a Mgr. P. H.H., všetci bývajúci v O.O., sú povinní vypratať priestory, a to súbor miestností: kuchyňa - miestnosť č. 304 vo výmere 13,77 m², predsieň - miestnosť č. 305 vo výmere 4,41 m², komora - miestnosť č. 306 vo výmere 1,89 m², kúpeľňa - miestnosť č. 307 vo výmere X.,23 m², chodba - miestnosť č. 308 vo výmere 3,41 m², izba - miestnosť

č. 309 vo výmere 20,99 m², izba - miestnosť č. 310 vo výmere 23,30 m², chodba - miestnosť č. 311 vo výmere 4,26 m², WC - miestnosť č. 312 vo výmere 1,94 m², sklad - miestnosť č. 313 vo výmere 3,21 m² a vstupná chodba - miestnosť č. 314 vo výmere 8,16 m², ktoré obývajú spolu s rodinou na O., teda v nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X., k.ú. O., pod A stavby - stavba O., súpisné číslo 1, postavený na parc. č. 1, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

O trovách konania rozhodol tak, že o nich rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 685 ods. 1, § 687 ods. 1, § 871 ods. 1 zákona č. 509/1991 Zb., § 24 a § 25 zákona č. 41/1964 Zb., platného do účinnosti zákona č. 509/91 Zb., § 126 os. 1 Občianskeho zákonníka a rozhodnutie č. R 46/1999. Poukázal na predchádzajúce rozhodnutia Okresného súdu Dolný Kubín, a to rozsudok sp.zn. 7C 29/2001 z 22. júna 2004, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu Žilina sp.zn. 6 Co 211/2004 z 13. decembra 2004, ďalej rozsudok sp.zn. 6 C 277/2002, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 9 Co 60/2003, v ktorom bolo konštatované, že objekt, ktorý obýva rodina žalovanej 2/ nie je bytom, že manželovi žalobkyne nevznikol podľa § 871 Občianskeho zákonníka chránený nájom a ani osoby žijúce s ním v spoločnej domácnosti nemôžu využívať pôžitky tohto chráneného nájmu. Ďalej poukázal na konanie sp.zn. C 1122/1998, v ktorom sa žalobca Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava domáhal v konaní vypratania súboru miestností, kde mu súd rozsudkom zo 6. marca 2008 vyhovel a určil, že je povinný vypratať súbor miestností opísaných aj v tejto žalobe do jedného mesiaca po zabezpečení náhradného bytu. V tomto rozsudku bolo taktiež konštatované, že v danom prípade je už súd viazaný rozsudkom vydaným v konaní sp.zn. 6 C 277/2002, v ktorom vyšlo najavo, že súbor miestností, ktoré užíva žalovaný s rodinou nie je bytom. Zároveň konštatoval, že citovaný rozsudok bol uznesením Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 8 Co 261/2008 zrušený a vec bola vrátená Okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu, že vlastníkom Oravského hradu od 1. apríla 2002, sa stal Žilinský samosprávny kraj a následne, keďže nedošlo k zmene žalobcu, bol návrh zamietnutý z nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu - Oravské múzeum P.O. Hviezdoslava. V tejto súvislosti konštatoval, že tak, ako už súdy v uvedených konaniach konštatovali, nie je sporné to, že žalovaní skutočne obývajú miestnosti v priestoroch Oravského hradu, ale to, či ide v danom prípade o súbor miestností, ktoré obýva žalovaný v 1/ rade s rodinou alebo ide o byt. Zdôraznil, že súdy v predchádzajúcich konaniach vždy konštatovali, že v danom prípade nejde o byt. Uviedol, že pojem byt Občiansky zákonník neupravuje, v čase keď žalovaný 1/ začal priestory užívať platil zákon č. 41/64 Zb. o hospodárení s bytmi a tento v § 62

upravoval, že bytom sa rozumie miestnosť alebo súbor miestností, ktoré sú podľa rozhodnutia stavebného úradu určené na bývanie a môžu tomuto svojmu účelu slúžiť ako samostatné bytové jednotky. Pre zistenie, či ide o byt, je rozhodujúce kolaudačné rozhodnutie (§76 a nasl. zákona č. 50/76 Zb.). Stavebno-právne predpisy upravovali pojem byt a pojem obytnej miestnosti v § 42 vyhlášky č. 83/1976 účinnej do 1. augusta 2000, aktuálne pojem byt upravuje stavebný zákon v § 43 písm. b/, pričom poukázal na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline sp.zn. 9 Co 60/2003. Konštatoval, že ani v tomto konaní nebolo dokladované a preukázané, že miestnosti ktoré užívajú žalovaní sú bytom v právnom slova zmysle, resp. že sú služobným bytom a vôbec nebol preukázaný vznik práva osobného užívania bytu, ktorý sa zmenil na nájom či spoločný nájom. Ani žalovaní nepreukázali, že by išlo o byt, prípadne, že by niektorému z nich bolo doručené príslušné administratívne rozhodnutie o pridelení bytu, pritom pokiaľ žalovaní tvrdili, že ide o byt, bolo dôkazné bremeno v tomto na nich. Navyše, vzhľadom na okruh účastníkov, kde sa nachádzala aj žalovaná 2/, konštatoval aj viazanosť rozhodnutím sp.zn. 6 C 277/2002. Pokiaľ teda žalobca mal aktívnu legitimáciu a z príslušného listu vlastníctva LV č. X., k.ú. O. bolo zrejmé, že je vlastníkom, mal právo na odstránenie protiprávneho stavu spočívajúceho v tom, že sa v jemu vlastnícky patriacom objekte zdržujú protiprávne žalovaní. Súd prvého stupňa preto vyhovel návrhu na vypratanie predmetných nehnuteľností. Za takejto situácie bolo zrejmé, že žalovaným nepatrí právo na bytovú náhradu a súdu sa nejavilo ani adekvátnym vzhľadom na okolnosti prípadu (žalovaní žili v predmetných miestnostiach protiprávne veľmi dlhý čas, a to bez úhrady), aby žalovaní právo na bytovú náhradu mali. O trovách konania súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo 14. februára 2013, sp.zn. 9 Co 414/2012 rozsudok okresného súdu potvrdil. Pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci, v tomto smere sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. Konštatovanie súdu prvého stupňa, že pracovnú zmluvu v spojení s dodatkom nemožno považovať za rozhodnutie o pridelení bytu, ale iba za formu odmeny za vykonanú prácu vo forme naturálneho plnenia s tým, že zamestnávateľ umožnil žalovanému 1/ počas doby trvania pracovného pomeru užívať časť nehnuteľností, a to najmä s prihliadnutím na to, že nikdy nebolo vydané rozhodnutie príslušného správneho orgánu o tom, že priestory sú určené na bývanie a môžu tomuto účelu slúžiť, považoval za správne. Takéto rozhodnutie nemôže byť nahradené ani zápisnicou o dielčej kolaudácii, na ktorú poukazovali žalovaní vo svojom odvolaní. Ak

žalovaní v ďalšom poukazovali na to, že z dôkazových materiálov predložených súdu v spisoch sp.zn. 6C 277/2002 a sp.zn. C 1122/1998 je zrejmé, že predmetný byt na Oravskom hrade bol skolaudovaný, v tomto smere nekonkretizovali žiadne konkrétne dôkazy, z ktorých by táto skutočnosť mala vyplynúť, a preto ani súdu prvého stupňa nemožno vytýkať, že by sa v konaní nezaoberal, resp. nevyhodnotil i ďalšie dôkazy. Námietskami žalovaných, týkajúcimi sa neplatnosti skončenia pracovného pomeru sa nezaoberal, lebo tak ako to opätovne správne konštatoval prvostupňový súd, táto otázka bola vyriešená právoplatným rozhodnutím v inom konaní. Aj z tohto pohľadu potom rozhodnutie prvostupňového súdu ako vecne správne potvrdil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ až 3/ dovolanie. Jeho prípustnosť a dôvodnosť odvodzovali z ustanovenia § 237 písm. d) a f) O.s.p. a z ustanovení § 241 ods. 2 písm. b) a c) O.s.p. Vada konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. d) O.s.p. spočívala podľa ich názoru v tom, že Okresný súd Dolný Kubín už rozhodol vo veci rozsudkom č.k. C 1122/1998-174 zo 6. marca 2008, v ktorom rozhodol tak, že žalovaný 1/ „je povinný vypratať súbor miestností do jedného mesiaca po zabezpečení náhradného bytu“. Odvolací súd tento rozsudok bez vecného prejednanja zrušil, a to z dôvodu, že súd nekonal s tým účastníkom na strane žalobcu, ktorý bol vo veci aktívne legitimovaný. Vzhľadom na to, že rozsudok súdu prvého stupňa č.k. C 1122/1998-174 zo 6. marca 2008 nebol odvolacím súdom vo výroku a ani v jeho odôvodnení dotknutý, je zrejmé, že súde nižšieho stupňa rozhodli v rozpore s § 156 ods. 4 O.s.p. Poukázali na to, že z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 8 Co 261/2008 z 31. marca 2009 vo veci sp.zn. C 1122/1998 je zrejmé, že nielen konanie sp.zn. C 1122/1998, ale aj konanie sp.zn. 6 C 277/2002, na ktoré sa viažu rozhodnutia v predmetnej veci sp.zn. 7 C 123/2010, trpí tou istou vadou, t.j. že súde v ňom nekonali s tým účastníkom na strane žalobcu, ktorý bol vo veci aktívne legitimovaný. Vzhľadom na to, že odvolací súd najprv v odôvodnení uznesenia sp.zn. 8 Co 261/2008 z 31. marca 2009 vo veci sp.zn. C 1122/1998, spochybnil rozhodnutie vo veci sp.zn. 6 C 277/2002 a označil ho, že trpí takouto istou vadou ako rozhodnutie vo veci sp.zn. C 1122/1998, pre ktorú rozhodnutie (sp.zn. C 1122/1998) zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a vzhľadom na to, že až neskôr tým, že sa v odôvodnení týmto dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa v predmetnej veci, v ktorom súd prvého stupňa viazal svoje rozhodnutie na rozhodnutie súdov vo veci sp.zn. 6 C 277/2002, došlo zo strany odvolacieho súdu k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a to tým, že s dvoma rozhodnutiami, ktoré trpeli

tou istou vadou, naložil úplne opačne, lebo rozhodnutie vo veci sp.zn. C 1122/1998 zrušil, ale rozhodnutie sp.zn. 6 C 277/2002 mu poslúžilo ku konštatovaniu, že je ním viazaný. K uvedenému nedošlo na základe dokazovania, ale na základe administratívneho konania súdov so zámerom zvýhodniť jednu stranu. K vade konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. malo dôjsť aj tým, že odvolací súd neprejednal vec tak, ako mu ukladá Občiansky súdny poriadok. Na základe rozporností rozsudkov č.k. C 1122/1998-174 zo 6. marca 2008 a rozsudku súdu prvého stupňa v predmetnej veci podľa mal odvolací súd na prejednanie veci nariadiť pojednávanie, pretože ide o závislé výroky. Vada konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. spočívala podľa názoru dovolateľov aj v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené. Dovolatelia v konaní namietali aj skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa nedostatočne, resp. nesprávne zistili skutkový stav veci, pričom opätovne upriamili pozornosť dovolacieho súdu na tvrdenia a dôkazy, ktoré predložili v konaní pred súdom prvého stupňa a odvolacím súdom. Rovnako sa ohradzovali voči právnomu posúdeniu veci súdmi nižšieho stupňa. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a zároveň mu priznal náhradu trov dovolacieho konania.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že je toho názoru, že odvolací súd rozhodol vo veci správne, svoje rozhodnutie zákonným spôsobom odôvodnil a v konaní nedošlo k žalovanými namietaným vadám konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru

dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovaných 1/ až 3/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným). Takéto vady konania ale v dovolacom konaní neboli zistené.

Podľa názoru žalovaných 1/ až 3/ došlo v konaní k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. d/ O.s.p.

Podľa ustanovenia § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania.

Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Žalovaní poukazujú na skutočnosť, že k tejto vade konania malo dôjsť v súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp.zn. C 1122/1998, konkrétne s rozhodnutím č.k. C 1122/1998-174 zo 6. marca 2008.

Dovolací súd z pripojeného spisu Okresného súdu Dolný Kubín, sp.zn. X. C 1122/1998 zistil, že na strane žalobcu v tejto veci vystupoval ako účastník konania Oravské múzeum Pavla Országha Hviezdoslava so sídlom v Dolnom Kubíne, Hviezdoslavovo námestie 7, na strane žalovaného vystupoval Mgr. D. H., bývajúcí v O.O. a predmetom konania bolo vypratanie nehnuteľností.

Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní, na ktoré žalovaní poukazujú - sp.zn. C 1122/1998 - a v predmetnom konaní (sp.zn. 7 C 123/2010), pokiaľ ide o okruh účastníkov, nevystupovali tí istí účastníci. Jediným totožným účastníkom v oboch konaniach je žalovaný 1/. Je síce pravdou, že žalobca v predmetnom konaní je právnym nástupcom žalobcu konania

sp.zn. C 1122/1998, avšak viazanosť výrokom právoplatného rozsudku je potrebné posudzovať v spojení s jeho odôvodnením a z rovnakého pohľadu je potrebné hodnotiť aj otázku, či prejednanie veci nebráni prekážka veci právoplatne rozhodnutej. Konanie vedené pod sp.zn. C 1122/1998 bolo právoplatne skončené rozsudkom z 9. marca 2010, č.k. C 1122/1998-287 tak, že návrh na vypratanie nehnuteľností bol zamietnutý z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie, t.j. že žalobcovi nesvedčí vlastnícke právo. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 2. októbra 2010 v spojení s potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Žiline z 27. júla 2010, sp.zn. 8 Co 166/2010, tak, že súd návrh zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie na strane žalobcu. Pokiaľ súd návrh zamieta z tohto dôvodu, nezaoberá sa už ostatnými zákonnými podmienkami preukazujúcimi oprávnenosť žalovaného nároku. Takto tomu bolo aj v predmetnej veci. Okresný súd Dolný Kubín v konaní po zistení, že žalobca nie je aktívne legitímovaný, už ostatné podmienky ďalej neskúmal. Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín, č.k. C 1122/1998-174 zo 6. marca 2008, na ktorý poukazujú žalovaní 1/ až 3/, nikdy nenadobudol právoplatnosť, pretože bol zrušený uznesením Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 8 Co 261/2008. Už pre tento samotný dôvod nemôže rozhodnutie č.k. C 1122/1998-174 zo 6. marca 2008, tvoriť prekážku veci rozsúdenej vo vzťahu k predmetnému konaniu. Vzhľadom na uvedené dovolateľmi vytýkaná vyššie uvedená vada konanie nezaťažila.

Žalovaní 1/ až 3/ v dovolaní tiež namietajú, že odvolací súd im v konaní odňal možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že na prejednanie ich odvolania nenariadil pojednávanie.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008), na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v tomto znení, môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

V predmetnej veci je zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, teda mal za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, rozhodol v predmetnej veci na pojednávaní, predmetom konanie nie je vec podľa zákona č. 365/2004 Z.z. Antidiskriminačného zákona, ale vypratanie nehnuteľností, ktorého hmotnoprávny nárok má svoj základ v ustanoveniach Občianskeho zákonníka. Rovnako tu nejde ani o verejný záujem, keďže nejde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku sídliska a pod. Dohovor o ľudských právach a základných slobodách nevyžaduje a ani z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nemožno vysledovať, že by sa malo na všetkých súdnych inštanciách pojednávanie vykonávať verejne.

Ak teda rozhodoval súd prvého stupňa na pojednávaní odvolací súd v zásade nemusí nariadiť pojednávanie. Odvolací súd však vždy môže nariadiť pojednávanie, ak to považuje za potrebné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v súlade so zákonom, pokiaľ prejednal odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového súdu vo veci samej 14. februára 2013 bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Postup odvolacieho súdu nemal za následok odňatie možnosti žalovaných konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Nedošlo k znemožneniu realizácie ich procesných práv, priznaných im v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Dovolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že za postup súdu odnímajúci účastníkovi konania možnosť konať pred súdom v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, nie je možné považovať postup súdu v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami. Nedošlo preto k závadnému procesnému postupu súdu, ktorým by sa žalovaným znemožnila realizácia ich procesných práv, priznaných im v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany ich práv a právom chránených záujmov v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolatelia namietajú, že odvolací súd mal nariadiť pojednávanie z dôvodu rozpornosti rozsudkov prvostupňového súdu vo veci sp.zn. C 1122/1998 zo 6. marca 2008 a vo veci sp.zn. 7 C 123/2010 zo 4. júna 2012, pretože ide o prípad, kedy od rozhodnutia o napadnutom výroku (rozsudku vo veci sp.zn. 7 C 123/2010 zo 4. júna 2012) je závislý výrok (t.j. rozhodnutie a odôvodnenie vo veci sp.zn. C 1122/1998 zo 6. marca 2008), ktorý odvolaním nebol dotknutý.

K námietke žalovaných, že odvolací súd mal nariadiť na prejednanie veci pojednávanie z dôvodu, že ide o závislé výroky dovolací súd len v krátkosti uvádza, že za závislé výroky možno považovať také výroky, kde jeden z výrokov predstavuje predbežnú otázku pre nasledujúci výrok. Typickým príkladom závislosti medzi jednotlivými výroky je napr. vzťah medzi výroky o rozvode manželstva a o úprave pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode, o ktorých musí byť v zmysle § 113 ods. 1 rozhodnuté v jednom rozhodnutí, pričom od výroku o rozvode manželstva sú závislé výroky o výchove a výžive maloletých detí a od výroku o výchove dieťaťa je ďalej závislý výrok o jeho výžive. Tento záver možno analogicky použiť aj v konaní o určenie otcovstva, ktoré je v zmysle § 113 ods. 2 vždy spojené s konaním o výchove a výžive maloletého dieťaťa. Závislé výroky, ako už vyplýva zo samotného slovného spojenia „závislé výroky“, prichádzajú do úvahy len vtedy, ak má o nich byť rozhodnuté tým istým rozhodnutím, v tom istom konaní, v žiadnom prípade nie v rôznych konaniach, majúcich odlišnú spisovú značku, hoci aj rovnaký, resp. obdobný predmet konania a v ktorých by mohli vystupovať tí istí účastníci (všetci alebo niektorí z nich). Táto námietka žalovaných je preto celkom nelogická a bezobsažná.

Žalovaní 1/ až 3/ v dovolaní namietajú, že v konaní došlo k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania tým, že „s dvoma rozhodnutiami, ktoré trpeli rovnakou vadou, naložil úplne opačne, lebo rozhodnutie vo veci sp.zn. C 1122/1998 zrušil, ale rozhodnutie sp.zn. 6 C 277/2002 mu poslúžilo ku konštatovaniu, že je ním viazaný“. Zásada rovnakého zaobchádzania (principle of equal treatment) je zachytená v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v antidiskriminačných smerniciach Európskej únie, v Ústave Slovenskej republiky, v antidiskriminačnom zákone a taktiež je roztrúsená v osobitných právnych predpisoch. Je vyjadrením požiadavky, že všetci ľudia majú právo na poskytnutie rovnakého zaobchádzania a nemajú byť diskriminovaní na základe kritérií ako je vek, zdravotné postihnutie, národnosť, rasa a náboženstvo a iné postavenie. Inými slovami možno zásadu rovnakého zaobchádzania vyjadriť pojmom zákaz diskriminácie. Diskriminácia je hodnotenie ľudí nie podľa ich individuálnych vlastností, ale podľa príslušnosti k určitej spoločenskej skupine. Z uvedeného je zrejmé, že žalovanými namietaný dôvod nemôže predstavovať porušenie zákazu princípu rovnakého zaobchádzania, pretože zakázané diskriminačné dôvody sú vždy nerozlučne späté s ľudskou jedinečnosťou a nie s procesným

postupom súdov súvisiacim s vykonávaním, hodnotením dôkazov, resp. s ich skutkovými zisteniami.

Vada konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. spočívala podľa názoru dovolateľov aj v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze sp.zn. III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (sp.zn. IV. ÚS 115/03).

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Súd prvého stupňa uviedol, že návrh zamietol z dôvodu, že miestnosti, ktoré užívajú žalovaní nie sú bytom v právnom slova zmysle, resp. že sú služobným bytom a vôbec nebol preukázaný vznik práva osobného užívania bytu, ktorý sa zmenil na nájom, či spoločný nájom, a teda žalovaným nepatrí právo na bytovú náhradu. S odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa sa stotožnil aj odvolací súd. Ich rozhodnutia nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súdy sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a preto aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. spĺňa parametre

zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaných. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. sp.zn. I. ÚS 188/06).

Žalovaní 1/ až 3/ svoje dovolanie odôvodnili aj tým, že v konaní došlo k inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b) O.s.p.). Za inú vadu konania považovali skutočnosť, že odvolací súd sa vo svojom rozsudku vôbec nezaoberal prvým rozhodnutím súdu prvého stupňa č.k. C 1122/1998-175 zo 6. marca 2008, ktoré podľa ich názoru spočíva na objektívnom a v podstate na správnom právnom posúdení veci, ale iba rozhodnutím sp.zn. 7 C 123/2010. Podstatou tejto dovolacej námietky žalovaných je spochybňovanie úplnosti, resp. správnosti skutkových záverov súdov nižšieho stupňa.

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľmi tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Nesprávnosť, resp. nedostatočnosť zistení skutkového stavu veci súdmi nižších stupňov, nemôže byť v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. samo osebe dôvodom dovolania. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

Žalovaní 1/ až 3/ ďalej namietali, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalovaných 1/ až 3/ boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaných 1/ až 3/ v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. X. O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Žalobca mal v dovolacom konaní úspech, preto mu patrí právo na náhradu trov konania proti žalovaným 1/ až 3/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. X. veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby, ktorú poskytol žalobcovi vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalovaných (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. c) vyhlášky vo výške 60,07 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 7,81 €)], vrátane DPH, predstavuje spolu 81,45 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. augusta 2014

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová